

Actualización Marco Legal

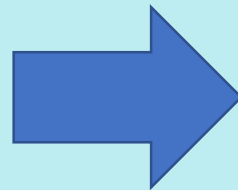
MARZO 2022

ORDE 8 DE SETEMBRO DE 2021

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE:

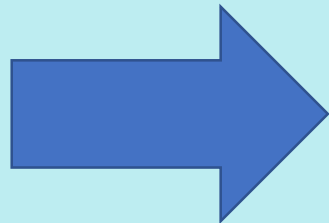
Conxunto de medidas e accións deseñadas para adecuar a resposta educativa ás diferentes características, potencialidades, ritmos, motivacións, intereses, situacións sociais e culturais.

EDUCACIÓN
DE
CALIDADE

IGUALDADE DE
OPORTUNIDADES

PROFESORADO

- Pensar e vivir a escola dende a mente de cada alumno.
- Currículo flexible, acceso en condicións de igualdade.
  - Espazos de participación, colaboración.

ORDE 8 DE SETEMBRO DE 2021

Quedan derogadas:

- Orde 6 de outubro de 1995, pola que se regulan as adaptacións do currículo.
- Orde do 28 de outubro de 1996, pola que se regulan as condicións e o procedemento para flexibilizar a duración do período de escolarización.
  - Orde do 31 de outubro de 1996, pola que se regula a avaliación psicopedagóxica.
  - Orde do 27 de decembro de 2002, pola que se establecen as condicións e os criterios para a escolarización en centros sostidos con fondos públicos do alumnado de ensinanza non universitaria con N.E.E.
- Orde do 20 de febreiro do 2004, pola que se establecen as medidas de atención específica ao alumnado procedente do estranxeiro.

ORDE 8 DE SETEMBRO DE 2021

ESTRUTURA

- CAPÍTULO I: principios de actuación dos equipos directivos, profesorado-titor, resto do profesorado e servizos de orientación.
- CAPÍTULO II: atención ao alumnado.
- CAPÍTULO III: escolarización, promoción e permanencia.
- CAPÍTULO IV: elaboración e aplicación de medidas. Plan xeral de atención á diversidade.
- CAPÍTULO V: recursos. Singularidade dos centros de educación especial como centros de referencia e apoio.
- CAPÍTULO VI: participación, colaboración e coordinación.
- CAPÍTULO VII: desenvolvemento social e emocional. Protección e promoción do talento.
- CAPÍTULO VIII: desenvolvemento persoal e profesional do profesorado. Formación, innovación e calidade.

PREVENCIÓN COMO PRINCIPIO

1. Identificación temprá das necesidades educativas do alumnado, valoración, acreditación, resposta educativa.

2. Enfoque multidisciplinar e interinstitucional: profesorado-titor, equipos docentes, servizos de orientación, equipos directivos, familias, servizo sanitarios, servizos sociais...

3. Departamentos de orientación: establecerán procedementos, elaborarán protocolos e medidas, informarán e asesorarán á comunidade educativa.

4. Importancia da avaliación inicial: referente para a adopción de decisións. Se informará da mesma ás familias, así como da aplicación das medidas que se vaian a adoptar.

MODALIDADES DE ESCOLARIZACIÓN

1. Centros Ordinarios.

2. **Centros Ordinarios de Escolarización Preferente** (precisará de ditame de escolarización).

3. **Escolarización en Unidades de Educación Especial en Centros Ordinarios** (a súa escolarización poderá prolongarse un terceiro ano en Educación Primaria e un cuarto ano na E.S.O, respectando o límite de 15 anos na Educación Primaria e 21 na E.S.O. Precisa de ditame).

4. **Escolarización en Centros de Educación Especial** (límite de idade o mesmo que no caso anterior. Precisa de ditame).

5. **Escolarización combinada entre Centro Docente Ordinario e Centro de Educación Especial** (coordinación do profesorado implicado na planificación e avaliación; promoción e organización da coordinación corresponde á xefatura dos departamentos de orientación implicados).

DITAME DE ESCOLARIZACIÓN

Situacións nas que se require ditame:

- Alumnado que se incorpora por primeira vez ao sistema educativo.
- Alumnado que comeza un novo tipo de ensinanzas.
- Alumnado para o que se propón un cambio na modalidade de escolarización.
- Alumnado con N.E.E que se escolarice en centros de escolarización preferente, unidades de educación especial ou centros de educación especial.

Procedemento:

1. Realización da avaliación psicopedagóxica.
2. Elaboración do ditame.
3. Orientacións sobre a resposta educativa.
4. Proposta razoada da escolarización que se propón.
5. Acreditación, por escrito, da opinión da familia.

MEDIDAS ORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 1ª. Art. 43...53

- **Adecuación da estrutura organizativa** do centro, así como **da organización e xestión da aula.**
  - **Adecuación das programacións didácticas.**
  - **Metodoloxías** baseadas no traballo colaborativo, titoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos, aprendizaxe servizo...
  - **Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos da avaliación**
  - **Aulas de atención educativa e convivencia** (a xefatura de estudos levará un rexistro, acudirán con tarefas, se desenvolverá o programa de habilidades e competencias sociais, informarase ás familias)

MEDIDAS ORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 1ª. Art. 43...53

- **Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria** (elaborado polo docente que imparta a materia, que é o responsable de levalo a cabo, o titor deberá informar á xefatura de estudos e á familia). **Afecta á secuencia de contidos, ás formas e instrumentos de avaliación, á organización da aula e a metodoloxía.** O profesorado coordinado polo titor/a elaborará un informe individual dos reforzos educativos seguindo o modelo deseñado polo departamento de orientación.

MEDIDAS ORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 1ª. Art. 43...53

- **Programas de enriquecimiento curricular**: son competencia e responsabilidade do profesorado da materia, deberán desenvolverse na aula ordinaria, os desenvolve o equipo docente.
- **Plan específico de reforzo para o alumnado que repita curso**: incluírá relación das necesidades educativas, medidas ordinarias aplicadas, estratexias metodolóxicas que se van utilizar, recursos, oferta de medidas extraordinarias se procede, acreditación da información á familia.

MEDIDAS ORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 1ª. Art. 43...53

- **Plan de reforzo para o alumnado que pase curso con materias suspensas:** incluirá información relevante sobre a materia, currículo a desenvolver especificando criterios de avaliación, estratexias metodolóxicas, recursos, tarefas con temporalización, seguimento e avaliación e acreditación da información á familia.
- **Programas de habilidades e competencias sociais,** elaborado polo departamento de orientación, aplicarase coordinadamente entre o departamento de orientación e o profesorado-titor, implicando ao resto do profesorado, ás familias e os servizos sociais se procede.

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª. Art. 55...70

Adaptación Curricular: supón modificacións significativas de elementos prescritivos do currículo; realizarase unha avaliación psicopedagóxica así como unha reunión co equipo docente e a xefatura do departamento de orientación, convocada pola xefatura de estudos para decidir a pertinencia da mesma; cada docente é o responsable de elaborar a proposta da súa materia así como do desenvolvemento e avaliación da mesma; o expediente de A.C deberá conter a acta da reunión así como a acreditación de información á familia; o expediente de A.C será enviado pola dirección do centro ao servizo de inspección educativa para a súa autorización antes de que remate o mes de novembro (excepto nos casos de flexibilización). A duración pode ser dun ciclo ou dun curso.

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª. Art. 55...70

Agrupamentos Flexibles: poderanse realizar nos dous últimos cursos de primaria ou na E.S.O; teñen carácter reversible; **non poderán exceder as 13 sesións** da totalidade do horario; realizaranse en lingua, lingua e matemáticas; poderán contar cun **máximo de 8 alumnos en primaria e 10 na E.S.O.** Precisan da **autorización da Inspección**, a solicitude incluírá: materias que se impartirán, programación adaptadas considerando as competencias que o alumnado non ten adquiridas, relación do alumnado indicando criterios de selección e medidas ordinarias aplicadas, horario, relación do profesorado, procedemento de coordinación entre o profesorado do agrupamento e o de área, conformidade da familia; o alumnado proposto non pode ter ACS na materia na que se propón o agrupamento; **solicítase durante o mes de setembro.**

Procedemento: reunión con xefatura de estudos, departamento de orientación e titor; informe do titor, informe do departamento de orientación, conformidade da familia.

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª.
Art. 55...70

Apoio do profesorado especialista en P.T e A.L.: elaborará os programas de intervención (incluirán competencias adquiridas, necesidades educativas, currículo de referencia, enfoque metodolóxico, coordinación co profesorado, seguimento e avaliación que se dará a coñecer nas sesións de avaliación) **en colaboración co profesorado de área seguindo a orientación e o asesoramento da xefatura do departamento de orientación;** colaborará na elaboración das ACS así como no seguimento e avaliación das mesmas; participará na planificación e desenvolvemento das actuacións e medidas que favorezan a inclusión; asistirá as reunións de avaliación con voz pero sen voto; **elaborará un informe individual de cada alumno/a** ao que lle preste apoio seguindo o modelo facilitado polo departamento.

O especialista en A.L centrarase prioritariamente nos ámbitos da comunicación, da linguaxe e da fala. **Á atención fóra da aula terá carácter excepcional e deberá constar no informe psicopedagóxico;** poderá desenvolverse en pequeno grupo cun máximo de 5 alumnos. A reeducación da produción oral poderá realizarse fora

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª. Art. 55...70

Flexibilización da duración do período de escolarización por redución:

en Educación Primaria afectará ao segundo curso de cada ciclo, non afectará ao último curso da etapa.

Na E.S.O poderase aplicar independentemente da súa utilización nas etapas anteriores, tampouco poderá afectar ao último curso.

Solicitud: no mes de marzo. Deberá conter: informe do titor, informe psicopedagógico, conformidade da familia, certificación académica, proposta de adaptación do currículo.

Flexibilización da duración do período de escolarización por ampliación:

poderase ampliar un curso escolar na E.P, non podendo permanecer máis aló dos 15 anos en Educación Primaria, deberá aplicarse en 6º de E.P unha vez esgotada a repetición. Poderase realizar unha segunda ampliación nas unidades ou centros de educación especial.

Na E.S.O a ampliación dun curso escolar realizarase en 4º e **non poderá permanecer máis aló dos 19 ou dos 21 no caso das unidades ou centros de educación especial.**

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª.
Art. 55...70

Flexibilización no bacharelato: o alumnado con altas capacidades intelectuais **para reducir a duración terá que realizar as probas extraordinarias de avaliación do primer curso, previa solicitude á dirección do centro.** Deberán reunir os seguintes requisitos: acreditación dos servizos de orientación das altas capacidades, ter unha cualificación media de 9 ou superior en 4º da E.S.O.

O alumnado que presente **N.E.E** **podará ampliar un curso máis por cada un dos cursos académicos, non superando a permanencia total de 6 anos, podendo fragmentar os cursos por materias.** Procedemento: **solicitude da dirección do centro antes de finais de outubro,** deberá conter informe xustificando a medida por parte do titor, informe dos servizos de orientación, conformidade da familia, copia do historial académico e proposta da nova distribución temporal.

MEDIDAS EXTRAORDINARIAS

Capítulo IV. Sección 2ª. Art. 55...70

Programa de diversificación curricular: destinado a **alumnos de 3º e 4º da E.S.O** que presenten **dificultades de aprendizaxe e que tivesen medidas de atención á diversidade** e se atopen en risco de non acadar os obxectivos e as competencias da etapa, implica unha **metodoloxía específica** a través dunha **organización en ámbitos** de coñecemento e actividades prácticas. A **duración** será de **dous cursos**, poderán establecerse programas de un curso para o alumnado que tras repetir 3º da E.S.O non consiga superalo ou que tras cursar 4º da E.S.O non o supere sempre e cando repetise xa una vez na etapa. Deberá contar cun **máximo de 10 alumnos e un mínimo de 5.**

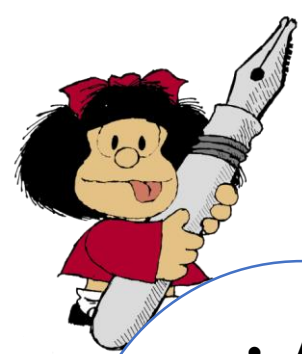
Procedemento: **proposta provisional do equipo docente tras a realización da avaliación final ordinaria;** **avaliación psicopedagóxica** por parte do departamento de orientación; **proposta razoada do alumnado tras a avaliación final extraordinaria;** **informe individualizado do titor** que será remitido ao departamento de orientación (constará de competencia curricular, dificultades de aprendizaxe, medidas de atención á diversidade aplicadas e motivos polos que se propón a súa incorporación); a xefatura do departamento de orientación elaborará un informe; valorados os informes e a opinión das familias a comisión realizará a proposta á dirección do centro.

AULA DE ATENCIÓN EDUCATIVA E CONVIVENCIA

- O alumno acudirá coa tarefa que deberá ser proporcionada polo profesor que o remite á mesma, este deberá corrixila e avaliala.
- Deberanse desenvolver programas de habilidades e competencias sociais.
- Os pais deberán ser informados, indicándolles o motivo da derivación.
- A xefatura de estudos levará un rexistro do alumnado, o profesorado que deriva e os motivos.

GRUPOS DE ADQUISICIÓN DE LINGUAS

- **Agrupamentos de alumnado** de Educación Primaria, de E.S.O e, excepcionalmente, de 6º de Educación Infantil **que descoñezan as dúas linguas oficiais de Galiza.**
- Poderán formar parte, como máximo, **un trimestre**, excepcionalmente, **o servizo de inspección educativa, previa solicitude do centro, poderá autorizar a ampliación excepcional.**
  - O horario semanal será de 5 sesións en 6º de Educación Infantil, 10 no 1º ciclo de Educación Primaria, 20 no 2º e 3º ciclo de E.P e **24 na E.S.O.**
- **O profesorado encargado na E.S.O destes grupos pertencerá as especialidades de carácter lingüístico;** na E.P e en 6º de E.I encargarse calquera mestre.
- **A avaliación nestes grupos a realizará o profesorado encargado** e servirá para a toma de decisión sobre o horario de permanencia no mesmo; deberase coordinar co profesorado-titor do grupo ao que pertenza. As familias serán informadas polo titor.
  - **Precisa autorización do servizo de inspección educativa.**

GRUPOS DE ADAPTACIÓN DA COMPETENCIA CURRICULAR

- Agrupamentos de **alumnado** do 2º e 3º ciclo de Educación Primaria ou da E.S.O **que procedan do estranxeiro, non teñan ACS e presenten un desfase curricular de dous ou máis cursos. Realizarase en lingua, lengua e matemáticas.**
- Conformatase este grupo realizada a avaliación inicial e complementada esta coa avaliación psicopedagóxica.
- O alumnado non poderá permanecer máis de 8 sesións no 2º e 3º ciclo de E.P, e **10 sesións na E.S.O.** O alumnado incorporarase ao grupo ordinario cando o equipo docente considere superadas as necesidades presentadas.
  - **Precisa de autorización de inspección educativa.**

OUTROS ASPECTOS IMPORTANTES DA ORDE

ARTS. 93, 94,
95, 96 e 97

- **ESCOLA AXENTE SOCIALIZADOR:** deberá desenvolver iniciativas para promover a socialización.
- **DESENVOLVEMENTO EMOCIONAL:** importancia do tratamento educativo das emocións a través do currículo.
- **PROMOCIÓN DOS TALENTOS:** importancia de asentarse a inclusión educativa na promoción do talento e no desenvolvemento persoal. **Cambio de paradigma substituír “non é capaz” por “é capaz”;** é na competencia real da persoa onde se asentaron as novas aprendizaxes e coñecementos.

ORDE DO 25 DE XANEIRO DE 2022 actualiza a normativa de avaliación en E.P, E.S.O, BACHARELATO.

- **Avaliaranse as aprendizaxes, os procesos de ensino e a práctica docente.**
- **REPETICIÓN (Art. 6): medida excepcional; deberá ir acompañado dun plan específico personalizado de apoio. O alumno con N.E.E poderá prolongar un ano máis a escolarización (acreditación do servizo de orientación).**
- **O EQUIPO DOCENTE (Art. 6) decide colexiadamente a promoción e titulación.**
- **NO BACHARELATO (Arts. 13 e 14) pasa de 1º a 2º con dúas materias suspensas; titula con unha suspenso se o decide o equipo docente de modo análogo aos procedementos de compensación que hai na universidade. O que non supere algunha materia poderá realizar unha proba extraordinaria.**
- **A SUPERACIÓN DUN CICLO DE FP BÁSICA CONDUCE Á OBTENCIÓN DO TÍTULO DE GRADUADO EN E.S.O**
  - **OS ESTÁNDARES TEÑEN CARÁCTER ORIENTATIVO.**

ORDE DO 25 DE XANEIRO DE 2022 actualiza a normativa de avaliación en E.P, E.S.O, BACHARELATO.

- **Art. 4. Atención ás diferenzas individuais, adecuación das condicións de realización das probas de avaliación, promoverase o uso de instrumentos de avaliación variados, diversos e adaptados.**
  - **Art. 5. Referentes da avaliación para alumnado con NEAES, as incluídas nas correspondentes adaptacións do currículo** (sen que este feito lles poida impedir promocionar de curso ou obter o título de graduado en E.S.O).
- **Art. 3. Dereito a unha avaliación obxectiva**, á que a súa dedicación, esforzo, rendemento, sexan valorados e recoñecidos con obxectividade (Orde 2 de marzo de 2021; circular 1/2022).
  - **Dereito das familias a coñecer as decisións relativas á avaliación e promoción.**
- **Atención ás diferencias individuais na avaliación** (condicións dos procesos de avaliación adaptados ás circunstancias do alumnado con NEAES, non minorarán as cualificacións).

ORDE DO 25 DE XANEIRO DE 2022 actualiza a normativa de avaliación en E.P, E.S.O, BACHARELATO.

PROMOCIÓN. Art. 6:

- **Decidirase de forma colexiada tomando en especial consideración á información e os criterios do titor.**
- **Adoptaranse as decisións de promocións en 2º, 4º e 6º de E.P, no resto de cursos é automática.**
- **A repetición terá carácter excepcional, no caso de adoptarse organizarase un plan específico de reforzo (Art. 50 da orde do 8 de setembro de 2021).**
- **Poderase promocionar de curso con avaliación negativa en unha ou dúas materias e se teñan expectativas favorables de recuperación e a promoción beneficie a evolución académica**

ORDE DO 25 DE XANEIRO DE 2022 actualiza a normativa de avaliación en E.P, E.S.O, BACHARELATO.

- **CONSELLO ORIENTADOR. Art. 9:** o elabora o titor ao finalizar 2º da E.S.O, a etapa, ou ao concluír a escolarización. Deberá informar sobre o logro dos obxectivos e a adquisición de competencias, conterá unha proposta sobre a opción que se considere máis axeitada (incorporación a un PDC ou a unha FPB).
- **INCORPORACIÓN AUN PDC:** incorporaranse aqueles alumnos que presenten dificultades tras recibir medidas de apoio en primeiro ou segundo da E.S.O e esta medida lles favoreza a obtención de graduado en E.S.O; o alumnado N.E.E deberá ter os recursos previstos con carácter xeral.
- **INCORPORACIÓN A UN CICLO DE FORMACIÓN PROFESIONAL BÁSICA:** destinado a alumnos que teñan 15 anos cumpridos ou os cumpran no ano natural que cursasen 3º da E.S.O ou excepcionalmente 2º da E.S.O
- **Art. 8:** o que remate con materias suspensas deberá seguir un **Plan de Reforzo** (Art. 51 da orde do 8 de setembro); o que repita curso **Plan Específico Personalizado** (Art. 52 da orde do 8 de setembro)

«AMARLOS POR QUIENES SON Y POR SUS GUSTOS O
PREFERENCIAS, PERMITIDLES ELEGIR SABIENDO QUE ELLOS Y
ELLAS NOS APRENDEN Y LO HACEN PORQUE SOMOS SU
REFERENTE, EN OCASIONES SU ESPEJO Y EN OCASIONES SU
HORIZONTE»

¡MOITAS
GRAZAS!

ANEXOS

CON RELACIÓN A LA REALIZACIÓN DE EXÁMENES Y EVALUACIONES

- **Objetivo:** Asegurarse que el alumno adquirió los conocimientos requeridos, tratando de valorar lo que sabe y su esfuerzo.
- **Respetar el tiempo que necesita para responder.**
- **Permitir un tiempo para pensar y preguntar dudas.**
- Combinar evaluaciones orales y escritas, si es necesario.
- **Adaptar los exámenes, cuidando que la estructura en la que se presenten sea una herramienta para enseñarle a organizar la información y pueda así, demostrar lo aprendido.**
- **Destacar en el enunciado las palabras clave.**
- **Verificar que comprende las preguntas**
- **Combinar diferentes formatos de pregunta: de desarrollo, verdadero/falso, completar un esquema, definiciones, opción múltiple, frases para completar etc.**
- **Usar instrumentos de evaluación (como el Portfolio, el registro anecdótico, las escalas de observación...) que evalúen todo el proceso de enseñanza-aprendizaje, no sólo la adquisición de contenidos.**

ESTRATEGIAS PARA MEJORAR LA COMPRENSIÓN Y RETENCIÓN DE CONTENIDOS

- Anticipar contenidos.
- Llevar esquemas previamente preparados con lagunas de información que deberá ir completando, lo mismo con textos.
  - Clarificación de conceptos esenciales.
  - Relacionar conceptos con otros ya aprendidos.

MEDIDAS DE ATENCIÓN A LA DIVERSIDAD PARA EL ALUMNADO CON TDAH

- Ubicación del alumno/a cerca de la mesa del profesor; reforzar la autonomía y autoestima mediante el fraccionamiento en tareas más cortas, empleando un lenguaje asertivo, ofreciéndole ejemplos; se le facilitará el acceso a la información mediante la adecuación de formatos o la lectura de las preguntas por parte del profesorado, verificando la comprensión de los enunciados por parte del alumno/a; se le proporcionarán esquemas, mapas conceptuales u organizadores visuales con la finalidad de facilitar la asimilación de los contenidos que se están a trabajar; se realizará una adecuación en el formato de los exámenes, así como en las pautas de evaluación según lo establecido en los Protocolos de TDAH y Dislexia y otras DEAS.
- Se le proporcionará **material manipulativo**, así como **autoinstrucciones**. Se utilizará el “**visible thinking**” para favorecer la adquisición de aprendizajes. Se utilizará la **clase invertida** con el fin de favorecer la asimilación de los contenidos (es preciso tener en cuenta que los vídeos no deberán sobrepasar los diez minutos, dadas las dificultades atencionales).

ESTRATEGIAS

- Ofrecerle **esquemas o resúmenes previos** a las explicaciones de los temas.
- Enseñarle **estrategias de acceso a la información**.
- **Destacar la información clave**. Subrayar y destacar las palabras clave, como ayuda visual rápida para localizar la información que pueda olvidar y necesite recuperar. Importante ayudarlo a que distinga lo principal de lo secundario.
- **Utilizar el método de separar “lo que conozco y lo que no conozco”, para activar los conocimientos previos antes de presentarle la información nueva.**
- Concederle **tiempo extra**, cuando lo necesite.
- Ofrecerle **instrucciones breves**.
- Asegurarse de que retuvo suficiente información de un conjunto de instrucciones como para trabajar independientemente.
- **Complementar las presentaciones orales con información escrita** (paneles informativos, mapas conceptuales, organizadores visuales...)
- Repetir con frecuencia la información importante.
- **Apoyarse en la entonación de la voz para destacar o enfatizar** las palabras y conceptos clave.
- **Evitar que copie enunciados.**